

ÖĞÜTTE BULUNMAK

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

öğütte bulunmak *Deyim* öğüt vermek.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ

(وعظ) 25

İLGİLİ DEYİMLER

ders almak *Deyim* 2) *meç.* bir olaydan deneyim kazanmak, ibret almak. 292 (ذك ر)

nasihatte bulunmak *Deyim* nasihat etmek. 13 (ن ص ح)

hatırında tutmak *Deyim* unutmamak. 292 (ذك ر)

hatırına getirmek *Deyim* hatırlamasına yol açmak. 292 (ذك ر)

Kur'an'daki yakın anlamlı kelimelerden olan “**nasihat, mevize** (vaaz) ve **zikir**”in Türkçede ayrı ayrı karşılıkları bulunmadığı için bunların üçüne de meallerde “**öğüt**” karşılığı verilmiş. Böylece bu üç terim, eş anlamlı kabul edilmiş, oluyor:

“**Kur'an'da eş anlamlılık yoktur.**” ilkesine uygun olarak bu üç söze ayrı ayrı karşılıklar verilmesi gerekir.

Biz şimdilik şu karşılıkları öneriyoruz:

Kur'an'daki “**ن ص ح**” kök harflerinden türemiş, deyimisel anlamlı bazı kelimeler için “**nasihatte bulunmak**” deyimini tercih edilebilir.

Kur'an'daki “**وعظ**” kök harflerinden türemiş, deyimisel anlamlı bazı kelimeler için “**öğütte bulunmak**” deyimini tercih edilebilir.

Çünkü “**vaaz vermek**” deyiminin Türkçede özel bir anlam kazandığını görüyoruz: **vaaz vermek** *Deyim* cami, mescit vb. yerlerde dinî konuşma yapmak.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ

mevize *Arapça mev'ize* 1. *isim, eskimiş* ► **vaaz**. 2. *isim, eskimiş* ► **öğüt**.

GÜNCEL TÜRKÇE SÖZLÜK

Kur'an'daki “**ذك ر**” kök harflerinden türemiş, deyimisel anlamlı bazı sözler için ise “**hatırında tutmak**” ve “**ders almak**” deyimleri tercih edilebilir.

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلِّغْنَ أَجْلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرَخُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِيَتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ لِيُعْظَمَ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Kadınları boşadığınız ve onlar da iddetlerini bitirdikleri vakit onları ya iyilikle tutun yahut iyilikle bırakın. Fakat haksızlık ederek ve **zarar vermek** için onları nikâh altında tutmayın. Kim bunu yaparsa muhakkak kendine düşmanlık etmiş olur. Allah'ın ayetlerini **alaya almayın**. Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini, (size verdiği hidayeti), size **öğütte bulunmak** için indirdiği Kitap'ı ve hikmeti hatırlayın. Allah'tan korkun. Bilesiniz ki Allah, her şeyi bilir. **2/BAKARA-231**

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلِّغْنَ أَجْلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَرْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَمْ أَرْكَى لَكُمْ وَأَطَهَرَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

Kadınları boşadığınız ve onlar da iddetlerini bitirdikleri vakit, aralarında iyilikle anlaştıkları takdirde, (eski) kocalarıyla evlenmek isterlerse onlara **karşı durmayın**. İşte bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe inanan kimselere **öğütte bulunmaktadır**. Bu (vaaz) sizin için en iyisi ve en temizidir. Allah bilir, siz bilmezsiniz. **2/BAKARA-232**

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

Riba yiyenler, ancak şeytan çarpmış olanın kalkışı gibi, çarpılmış olmaktan başka kalkmazlar. Bu, onların “Alım satım da ancak faiz gibidir.” demelerinden dolayıdır. Oysa Allah, alışverişi helal, ribayı yasaklamıştır. Kime Rabb’inden bir **öğütte bulunulur** da (ribaya) bir **son verirse** artık geçmişi kendisine, işi de Allah'a aittir. Kim (geri) **aleyhe dönerse** artık onlar, ateşin halkıdır; orada sürekli kalacaklardır. **2/BAKARA-275**

الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْعَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا

Allah'ın, bazısını bazısına **üstün tutması** ve onların kendi mallarından harcaması nedeniyle erkekler, kadınlar üzerinde 'sorumlu gözeticidir.' Saliha kadınlar, gönülden (Allah'a), itaat edenler, Allah nasıl koruduysa görünmeyi koruyanlardır. Nüşuzundan korktuğunuz kadınlara (önce) **öğütte bulunun**, (sonra onları) yataklarda yalnız bırakın ve kendilerini (kısa süreli yanınızdan) uzaklaştırın. Size itaat ederlerse aleyhlerinde bir **vol aramayın**. Kesinlikle Allah yücedir, büyüktür. **4/NİSA-34**

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

Allah emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında **hüküm verdiğiniz** zaman adaletle **hüküm vermenizi** emretmektedir. Kesinlikle Allah ne güzel **öğütte bulunuyor!** Kesinlikle Allah duyardır, görür. **4/NİSA-58**

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا ۗ اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَدِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذَرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

Onlardan bir topluluk, “Allah'ın **helak etmek** veya şiddetli bir azap vermek istediği bir kavme ne diye **öğütte bulunuyorsunuz?**” dediğinde “Rabb’inize karşı bir mazeretimizin olması bir de belki **yola gelirler** diye!” dediler. **7/ARAF-164**

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, etraflıca düşünmeniz için size **öğütte bulunuyor**. **16/NAHİL-90**

يَعِظُكُمْ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

Eğer inanmış iseniz Allah size **öğütte bulunuyor** ki asla böyle bir şeye dönmeyesiniz. **24/NUR-17**

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَّعْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾

(Onlar) şöyle dediler: “Sen **öğütte bulunsan** da bulunmasan da bizce birdir.” **26/ŞUARA-136**

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

Lokman, oğluna **öğütte bulunarak** “Yavrucuğum! Allah'a şirk koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür.” demişti. **31/LOKMAN-13**